

Digital folkelighed?

Af Carsten Oxenvad

Er en digital folkelighed mulig? Svaret må umiddelbart blive – nej! Tales der om folk og folkelighed, så må dette netop være et analogt begreb, et »i overensstemmelse med«-begreb, helt anderledes end det digitale »forskellig fra«-begreb, »1-0«-begrebet.

Der kan måske, men også kun måske, tales om et digitalt folkestyre og et digitalt demokrati, men kun hvis det udelukkende er beslutnings- og styringsprocesser, der hentydes til.

Folkelighedens grund må være folkeanalogien, der vel bedst kan beskrives som vore fælles eller analoge referencerammer og livsvilkår. Det er disse fælles livsvilkår, det gælder. De livsvilkår, der blev til folkelige bevægelser i det 19. århundrede og dermed blev medbestemmende for vores samfunds udvikling.

Og folkeligheden lever stadig, men vi tænker måske ikke så meget over den, som man gjorde i det 19. århundrede. Kun når den trænger sig på, som den gjorde i slutningen af 1980'erne, hvor den fik tusindvis af østeuropæere til at tænde lys i Leipzig og rasle med nøgler i Prag, så selv tosser kunne forstå, at folket er stærkere end folke-demokratiernes kanoner.

Nu kan Østeuropa i det 20. århundrede ikke direkte sammenlignes med Danmark i det 19., men da de folkelige bevægelsers oprindelse i Danmark kan spores tilbage til nederlaget i 1864, er der både her og i Øst-

europa tale om en nyvurdering af statens magt. Den folkelige (ind)march viser sig stærkere end den militære strækmarch. Hvad der naturligt vokser nedefra har åbenbart større grokraft, end hvad der plantes ovenfra.

Hvorfor denne omvej? Dels fordi mit fagområde slet ikke er idrætshistorie, men skole- og kirkehistorie, men også fordi skytte- og gymnastikforeninger, der naturligt udspringer fra militæret, åbenlyst får en ny dimension i den mørkets og dødens skygge, der opstår efter 1864. Man opgiver rå magtanvendelse udadtil, bøjer nakken og tager tjenerskikkelse på. Kompagniets hierarkiske orden afløses af menighedens fællesskabsfølelse.

Men kroppen skal stadig opbygges og ryggen rankes igen – ikke kun for at forsvare fædrelandet – men for at opbygge det, genskabe det. Mennesket er nok ånd, men *Aandens løsen er Bedriften, og Dag og Daad er Kæmperim.*

Eksemplet Hans Lund

Her er det, at skolehistorikeren træder ind i dansen. Jeg er funktionærbarn fra Esbjerg og har ikke selv mødt de folkelige bevægelser som barn. I mit kandidatstudium blev jeg forbavset over personsammenfaldet i de frie kredse, ligeegyldigt om det var menigheder, skolekredse eller skytte- og

Gode Ven!

Da Ministeriet i Dag har bedt om en Forlængelse af den gamle Finanslovs gjældende til den 15. April, hvilket bliver det tilstaaet, for vi allerede i Rædskaberne, og vi rejser om Følge heraf hieen imorgen, da vi på Onsdag skal stå færdige til den Christianianske lille Tjen, hvor du kommer til Tjenste, vil du så skrive til mig i mit Hjem, om hvor du vil vi skal sende den til dig, skal det stå mig Rigt at være til din Tjeneste.

Din hengivne
 Kjøbenhavn d. 24. 77. K. Berntsen

Brev fra Klaus Berntsen til Hans Lund. Samtlige breve kan ses i databasen på NFI's hjemmeside (Øster Aaby Friskoles arkiv).

gymnastikforeninger. Jeg blev opmærksom på, hvorledes dette folkelige netværk også bar på spiren til vort politiske system. Lad mig komme med et eksempel.

Et af den folkelige vækkelses kraftcentre på Sydøstfyn var Vejstrup. Her var det hele: friskole, folkehøjskole, skytte- og gymnastikforening, valgmenighed og brugsforening. Da bønderne i Øster Aaby, lige syd for Vejstrup Å, i 1878 selv vil starte en »Hjemskole« kontakter de en af de hjem- eller friskolelærere, der var blevet uddannet hos den navnkundige skolemand Christen Kold i Dalby. Den person, Aaby bønderne kontaktede, var friskolelærer Klaus

Berntsen på Højby Friskole. Berntsen var på dette tidspunkt trådt ind i, hvad der skulle blive danmarkshistoriens længste politiske karriere. Han har en ganske ung mand, Hans Lund, til at passe sin skole, når han selv er på Rigsdagen. Hans Lund (ikke at forveksle med højskoleforstanderen fra Rødning) kommer til Øster Aaby, og i skolens arkiv ligger en lang række breve fra Berntsen til Lund. Blandt andet dette:

Gode Ven!

Da Ministeriet i dag har bedt om en Forlængelse af den gamle Finanslovs gjældende til den 15. April, hvilket bliver

den tilstået, får vi alligevel Påskeferie, og jeg rejser som Følge heraf Hiem imorgen, da jeg på Torsdag skal stå Fadder til Lars Kristiansens lille Søn; hvis Du trænger til Penge, vil Du så skrive til mig i mit Hiem, om hvor du vil jeg skal sende dem til Dig, skal det være mig kiært at være til din Tieneste.

Din hengivne

Kiøbehavn d. 26/3 77 Kl. Berntsen

Et herligt dokument. Her er venskab, forfatningskamp, kristentro og økonomisk ansvarlighed – og så er det skrevet af en mand, der kom fra små kår og derfor ikke kunne få sin ungdoms drøm om en teologisk uddannelse opfyldt. Men han tager på skole hos Christen Kold og bliver som 18-årig kaldet til skoleleder. Senere bliver han delingsfører, formand for skytterne på Fyn, landsformand for skytterne, højskoleforstander, indenrigsminister og konseilspræsident (statsminister), manden bag grundlovsrevisionen i 1915, og som noget af det sidste i sin lange karriere falder det i hans lod at byde de sønderjyske folketingsmedlemmer velkommen i tinget efter genforeningen i 1920. Hvilket liv i det folkelige og politiske Danmark!

Hans Lunds kreds i Øster Aaby var mindre, men som Berntsen var Lund involveret i alt i sin kreds. Foruden skolen havde Lund sin gang i husflidsforening, valgmenighed og skyttekreds.

I skolens arkiv findes foruden billedet af Lund som gymnastikleder også flere optegnelser i skoleprotokollen, der viser dette engagement. Blandt andet kan man ud for den 25. juli 1899 læse: »Skyttefest i Nyborg,; ingen skole«, og ved afsløringen af mindstenen for Hans Lund udtaler sønnen Thorvald i 1914: »Den nederste Indskrift paa Mindesmærket er: Venner rejste dette

The image shows a handwritten school protocol for the month of July. The dates are written in a grid format. The entry for July 25th is 'Skyttefest i Nyborg; ingen skole.' There are other handwritten notes in the margins, including 'Jeg var til frokost med i Bygningen; ingen skole.' and 'Efter 30 dages. 1893. 3. skoleleder-afsløring'.

Skoleprotokollen d. 25. juli 1899 (Øster Aaby Friskoles arkiv).

Minde. Jeg er glad for, at ordet Venner er brugt i Stedet for Skolekreds, Skyttekreds og Gamle Elever ...«

De mennesker, der var med i de folkelige bevægelser, var for manges vedkommende med i det hele.

Sammenhængen

Helt spændende bliver det imidlertid, når skolearkivet og andre arkiver pludselig begynder at tale om de samme begivenheder. Når begivenheden belyses gennem flere kilder. I Lunds tilfælde kan man i *Ungdom og Idræt* 1899 nr. 24 på side 392 læse om hans deltagelse i *Skyttefesten ved Nyborg den 25. Juli*:

... Men endelig rykkede Kolonnerne frem, ca. 700 hvidklædte Gymnastikere i snorlige Geledder med Regimentsmusikken i spidsen. Efter den fulgte Amtsskytteforeningens smukke Fane, baaren af Friskolelærer Hans Lund, Østeraaby, der i ikke mindre end 25 Aar har virket som en dygtig og utrættelig Delingsfører i sin Kreds, ofte under vanskelige Forhold. En mere værdig Fanebærer kunde Amtsskytteforeningens Gymnastikere ikke have valgt.

Folkelige tekster på Nettet

Men hvorledes finde den slags materiale? Det skal være tilgængeligt, og her viser det ellers så uoverskuelige Internet sig fra sin venlige side, da principielt alle kilder vil kunne offentliggøres der og altså være tilgængeligt alle steder fra og til alle tider. Ja, måske kan der ligefrem være tale om et folkeligt netværk.

Da NFI – Netværk for Folkelig Idrætshistorie blev startet for nogle år siden, blev jeg kontaktet, fordi jeg havde nogen erfaring med det folkelige Internet. To projekter inden for de grundtvigske kredse havde jeg været med til at sætte i gang: Grundtvig-Byen og en ny beskrivelse af De grundtvigske Fri- og Valgmenigheder. For begge projekters vedkommende var tanken, at de primært skulle bygge på frivilligt

arbejde. I Grundtvig-Byen¹, der fik en god starthjælp fra År 2000 Fonden, har vi det mål at gøre samtlige Grundtvigs tekster tilgængelige i søgbar udgave – og stod det til mig også samtlige håndskrifter. Det er et omfattende arbejde, der primært varetages af frivillig arbejdskraft, personer, der har tid og interesse i at skanne teksterne fra den trykte udgave til et elektronisk tekstdokument, der så derefter skal kategoriseres og lægges på Nettet. Det er en billig løsning, men den tager selvfølgelig tid, og vi må hele tiden se os om efter flere, der vil give en hjælpende hånd med projektet.

Beskrivelsen af de frie menigheder blev sat i gang af Videns- og studiecenter for Fri Skole, i Ollerup.² Her var udgangspunktet, at der blev lavet en ramme, hvorefter menighederne selv kunne komme med indholdet. En del menigheder tog imod tilbudet og fik genfortalt deres historie – andre følte sig presset til at levere lidt og andre igen hørte vi aldrig fra. Sådan er vilkårene, nogle har såvel tid som lyst til at indgå i den slags arbejde, andre mangler mindst én af disse faktorer.

Idrætshistoriske tekster på Nettet

I NFI-projektet blev erfaringerne fra disse projekter taget op. Under punktet Idrætshistoriske tekster ligger en hel årgang af *Ungdom og Idræt* som skannet tekst (årgang 1900) samt nogle tekster, der ligger som billeder og affotograferinger af bladet. Billederne er nok mest spændende at se på, men skal man have et arbejdsredskab, hvor man kan søge efter en bestemt tekst, eksempelvis en person, så skal vi have skannet teksterne. Historien om Hans Lund ved Skyttefesten ved Nyborg d. 25. juli 1899 fandt jeg ved et tilfælde, da jeg så et af de

skannede tekstbilleder. En søgning på »Hans Lund« ville ikke have fundet den tekst.

Hele årgang 1900 blev skannet ved brug af studentermedhjælp. Vi fik erfaring med, hvor lang tid arbejdet tager, men det er alt for dyrt. Der må være folk, som vil glæde sig over at læse og skanne disse tekster – det er den eneste vej frem.

Arkivalier på Nettet

Den anden del af NFI-projektet er at synliggøre de mange kasser med materiale, der står rundt omkring i arkiver og på mere ydmyge gemmesteder. Hvad der er afleveret til arkiver er forhåbentlig blevet registreret og vil være tilgængeligt. Indgangen til dette materiale er Statens Arkivers hjemmeside på internetadressen www.sa.dk.

Følger man et link øverst til højre: Søg i DAISY m.m., får man mulighed for at søge i de forskellige samlinger som man i dag har adgang til. Man kan ikke se arkivalierne direkte, men få at vide, hvor et materiale ligger, dets omfang og tilgængelighed. Lokalarkiverne, som nok har den største interesse i denne sammenhæng, ligger i dag (oktober 2005) på basen DANPA. Der er ændringer på vej på dette punkt, men mon ikke man også i fremtiden vil kunne finde et link til lokalarkivernes registrering, ARKIBAS, fra Statens Arkivers hjemmeside.

Også DAISY kan være interessant, og en søgning på »Gymnastikforening« giver 12 poster. Desværre ser vi ofte, at materialet ikke er registreret, som eksempelvis materialet fra Københavns Gymnastikforening, der skulle dække perioden 1877-1994. Følger man linket »vis«, får man en flot oversigt over, hvilke typer arkivalier der er tale om, men går man videre, får

man den triste meddelelse »Afventer registrering«. Materialet er kommet ind, man har undersøgt hvad der var i det, men ikke færdigbehandlet det. Med de midler, der er til den del af kulturen, vil det nok være meget optimistisk at regne med, at der sker mere. Men, og det er vigtigt, man kan se, at materialet findes og se, hvor det ligger.

Udover Statens Arkiver, der ikke har kapacitet til at tage sig af en registrering, og lokalarkiverne, der til stadighed gør et stort arbejde, så er DGI gået i gang med en egentlig registrering på foreningsniveau.³ Det er et stort arbejde, for hvert blad skal vendes i de mange foreninger, og da organisationen har en historie præget af sammenlægninger, skilsmisse og navneændringer, er det ikke så ligetil. Og så mangler vi stadig at få foreningerne knyttet sammen med de kredse, som folk færdedes i – heriblandt højskolerne, der har spillet en stor rolle som møde- og uddannelsessted.

Hvad står der rundt omkring af spændende materiale? Hvorledes er det opbevaret – og hvem føler ansvar for det?

Foreningsarkiv – hjælp til selvhjælp

Mange arkivkyndige mener, at alt bør samles på arkiverne. Det kan der være gode grunde til, sikker opbevaring er nok den vigtigste, men man må ikke være blind for, at de kredse, der ligger inde med materialet, har en historisk bevidsthed og ofte ønsker at bevare historien under eget tag. Men ingen ved, hvad der ligger, og hvor det ligger, og – hvad der er vigtigere – er materialet opbevares *godt*? Gamle arkivalier er meget følsomme, og det kan ikke kraftigt nok anbefales, at man lader fagfolk vurdere opbevaringsformen. Har man én gang set, hvad rustne clips, hæfteklammer,

lys og forkert luftfugtighed kan gøre ved papir, så ved man, hvor vanskeligt det er at opbevare disse materialer.

Hermed er vi kommet frem til den anden af NFI's databaser: *NFI-Basen*. Materialet til denne internetdatabase kommer fra en lille database, *Foreningsarkiv*, som NFI har fremstillet til dem, der har historisk materiale liggende. Database er gratis og kan hentes på NFI's hjemmeside. Det eneste, vi ønsker, er at få en kopi af databasen med de optegnelser, man har gjort. Denne kopi vil vi så, efter at have undersøgt om der er personoplysninger eller andet, der ikke kan offentliggøres, implementere i vores internetdatabase.

Der er tale om en »optegnelse«, ikke en egentlig registrering, da en sådan stiller krav om en ensartethed og detaljeringsgrad, som vi ikke vil kunne opnå, når mange forskellige arbejder med databasen. Nogle vil måske gå i detaljer og optegne, hvilke breve der ligger i en given æske: dato, afsender, modtager og lidt om indholdet, mens andre blot noterer *Breve 1880-1947*. Det sidste er jo lige så godt som eksemplet fra Statens Arkiver.

Hvordan er *Foreningsarkiv* opbygget, og kræver den særlige programmer for at virke?

Programsiden først. Nej, det eneste der kræves er en computer med et nyere styresystem, det vil sige Windows XP eller Mac OSX, og en god portion ram – 256Mb. Vi har ikke forsynet programmet med forskellige brugeradgange, da vi går ud fra, at der kun vil være én bruger hvert sted. Er der flere med adgang til computeren, og har man klausuleret materiale, kunne man jo gøre et notat af typen: *Personfølsomt materiale, 1937-1942 i pengeskab*.

Når programmet åbnes første gang, ser man startside med oplysninger om foreningen eller institutionen. Disse er – na-

turligt nok – ikke korrekte, så man trykker på Ret-knappen og indtaster de aktuelle oplysninger. Under udviklingen af databasen har vi været på højskolerne i Ryslinge og Uldum, og det er Ryslinge Højskole, der i det følgende bruges som eksempel.

Som det kan ses, har man fra startside ud over institutionens stamoplysninger adgang til tre områder: *Vejledning, Hvad er arkivalier?* samt *Arkivloven og Programdokumentation*.

Vejledningen indeholder en kort vejledning i, hvorledes man opretter et kartotekskort, hvorledes man foretager søgninger i databasen, og hvorledes man får programmet til at levere en backup og sende den til NFI.

Hvad er arkivalier? Der er tale om en ganske kort beskrivelse af, hvilke typer af arkivalier man normalt støder på, hvorledes de bør opbevares, og hvad man endelig ikke må gøre. Skal noget nævnes fra det sidste område, så er det: Se at få billederne ud af plastiklommer! Alene denne tekst kan være grund nok til at hente databasen.

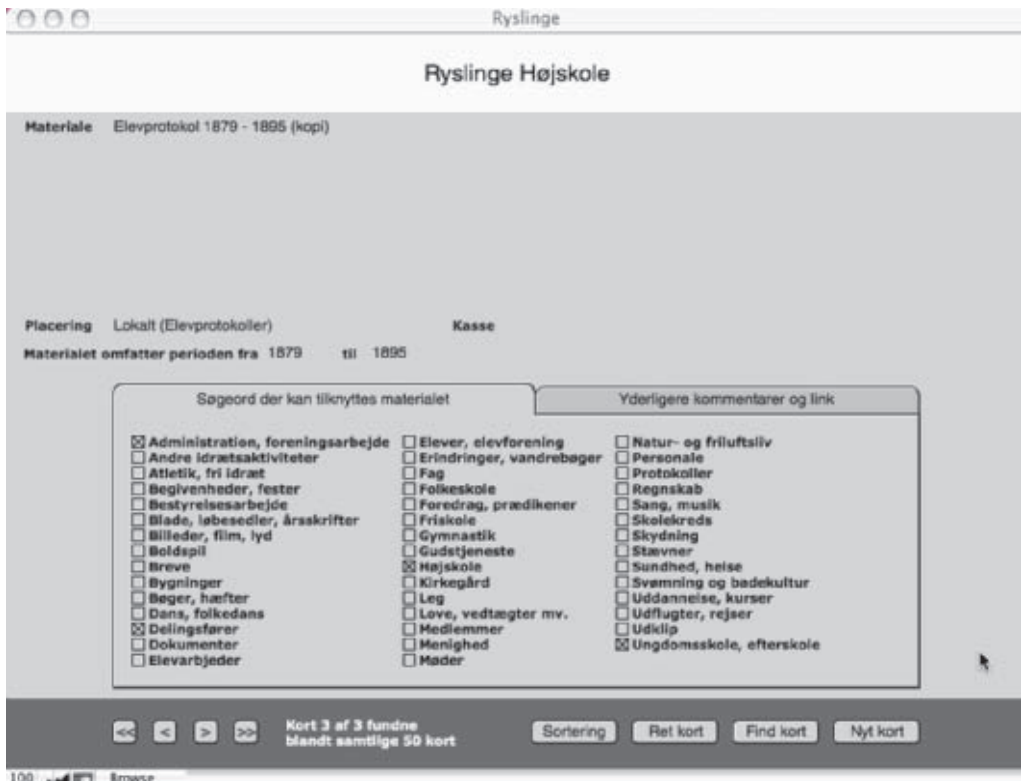
Arkivloven og Programdokumentation indeholder – ja, Arkivloven og programdokumentation til udskrift på papir for os, der synes bedst om dette medie.

Nederst på startside er der to knapper *Find kort* og *Nyt kort*, hvis funktioner jeg vil overlade til læserens fantasi.

Opbygning og brug af Foreningsarkiv

Hvert kartotekskort er opbygget efter princippet, at der øverst er en beskrivelse af materialet, dernæst dets fysiske placering og datering. Under dette er der et felt med 44 kategorier, der skal lette søgningen.

Det viste kartotekskort *Elevprotokol 1879-1895* har fået tilknyttet søgeordene

Et kartotekskort for en elevprotokol på Ryslinge Højskole.

Administration, Foreningsarbejde, Delingsfører, Højskole og Ungdomsskole, Efterskole. Herudover er det muligt at skrive ekstra kommentarer til materialet, kommentarer, der kan være praktiske, når man skal søge efter et bestemt kort. Hvis materialet er fotograferet og lagt på Nettet, kan man her også angive et link til materialet, et link, der både i *Foreningsarkiv* og i NFI's internetdatabase er aktivt.

Offentliggørelse af eget materiale på nettet

Men hvordan offentliggør man sine arkivalier på Nettet? For det første er det jo ikke alt materiale, der må offentliggøres – Ar-

kivloven skal overholdes, så hvis man er i tvivl, må man enten søge råd eller undlade offentliggørelse. Når dette er sagt, er der to muligheder: skanning og fotografering.

Den bedste gengivelse af dokumenter fås ved at skanne dem, men skanning er en langsom proces og til tider ligefrem skadelig for ens materiale. Protokoller og regnskabsbøger er ofte for store til at kunne ligge i skanneren og desuden for sarte i ryggen til såvel skanner som kopimaskine. Indbundet materiale bør altså slet ikke udsættes for en sådan behandling. Desuden er den fine gengivelse meget pladskrævende. Mange, der har skannet billeder, har undret sig over, hvor store disse bliver på skærmen. Årsagen er den simple, at mange de-

taljer fylder meget, hvorfor selv et lille billede let kan fylde en stor skærm, når det bliver skannet med alle detaljer. Skanner man eksempelvis et billede, så det indeholder 300 punkter pr. tomme, og dernæst gengiver det på en skærm, der kun har 72 punkter pr. tomme – så bliver billedet over fire gange så stort på skærmen.

Det er bedre tage digitale fotos til dette formål. Også her skal man selvfølgelig passe på med hensyn til billedkvaliteten. En for god kvalitet er ikke velegnet til skærmvisning og langsomt at hente på Internettet, men med en ordentlig indstilling af kameraet er arbejdet forholdsvis hurtigt gjort. Man får ikke en kvalitet, der gør det muligt at se alle detaljer eller læse såvel det øverste som det nederste i en gammel protokol, men man får mulighed for at vise, hvilket materiale der er tale om, dets kvalitet og omfang. Og så har det digitale kamera endnu en fordel frem for skanneren, da der findes genstande, der kun med store vanskeligheder kan proppes ned i en skanner – en svømmehal eksempelvis.

Når jeg selv tager billeder af dokumenter, benytter jeg i dag følgende udstyr: Et kraftigt nodestativ, som jeg låner på min arbejdsplads, et par arkitektlamper, som kan indstilles således, at der ikke kommer reflekser på billedet (undgå blitz), et fotostativ samt mit digitale kamera. Billederne fra Ryslinge Højskole er desværre taget med håndholdt kamera og uden kunstlys – man skal jo lige finde fiduserne først. Hvis man ydermere kan få fat på en diktafon, kan arbejdet gå virkelig hurtigt, da man kan tage billeder og indtale kommentarer langt hurtigere, end hvis man skal gøre notater på stedet. Når billederne er lagt ind på computeren, er det praktisk at give dem navne, der er mere sigende end dem, kameraet tildeler dem, og så ellers lade et billedbehandlingsprogram generere websi-

derne. NFI kan generelt ikke påtage sig dette arbejde, men har man ikke muligheder for selv at gøre denne del af arbejdet, kan vi i begrænset omfang hjælpe dermed.

Og hvad får brugeren så ud af det? Nye muligheder! De eksempler, jeg har vist fra Ryslinge Højskole, findes nemlig også på Internettet. Via NFI's hjemmeside kan man søge på Ryslinge Højskole, finde ud af, at de har en del materiale (som er meget flot ordnet) og se eksempler derpå. Eksempler på protokoller, optegnelser fra foredrag, billeder fra såvel højskolehverdagen som gymnastikstævnerne. Ryslinge Højskole har mange billeder, bl.a. af Dresden Holdet i 1911. Billederne ligger godt gemt væk på højskolen, men er alligevel tilgængelige. Kvaliteten af optagelserne er svingende, men man kan se, hvad der findes, og ved, hvor man skal lede.

Nej, det er bestemt ikke idrætshistorie alt sammen, men det er idrætshistorie i dens historiske kontekst. Protokoller, mindebøger, breve, vandrebøger og billeder – tilsammen tegner det et billede af det liv og de drømme, der har været med til at forme det folkelige – og demokratiske Danmark.

Hvad ligger der på dit og din nabos loft?

Når man ser, hvad der ligger bare på de to højskoler, jeg har været på, undres man over mængden af gemt og glemt historie. Og hvad ligger der så ikke andre steder?

Ser jeg mig om – bare i mit nære miljø – er der ud over den allerede omtalte friskole, en ungdomsskole med fortid som højskole (hvor der var delingsførerkurser) samt et par nu nedlagte skoler, hvis arkivalier heldigvis findes i lokalarkivet. Men er

Netværk for Folkelig Idrætshistorie

NFI
NETVÆRK FOR
FOLKELIG
IDRÆTSHISTORIE

Viser fra 1 til 50 af 51 fundne poster.

**Søge-
resultater**

Arkivskaber	Periode	Materiale
Ryslinge Højskole	1866 - 1879	Elevprotokol 1866-1879 (kopi)
Ryslinge Højskole	1866 - 1997	Hæfte med optegnelse af skolekredsmedlemmer Vedtægter Medlemsopgørelse 1866-1935
Ryslinge Højskole	1866 - 1956	Lån 50.000 1955 Brev angående pansætningserklæring 1958 Notat fra et møde i Poulsens tid
Ryslinge Højskole	1867 - 1880	Jens Haugaard i Aa Mølle Hans Breve April 1867 - April 1873 Jens Haugaard Hans Breve April 1857 - juli 1880 Afskrifter!
Ryslinge Højskole	1879 - 1895	Elevprotokol 1879 - 1895 (kopi)
Ryslinge Højskole	1894 - 1932	Anna Nielsen, Sommeren 1931 Adressebog for Klavdine Klavsen Ryslinge Højskole, Sommeren 1894 Minder fra Ryslinge, Erling Pedersen, Tureby, Sjælland - Vinteren 1941-42 Kopi af: Minder fra Ryslinge Højskole, Kim Bomde, Sommeren 1907 4 løse kopsider fra mindebog 1932
Ryslinge Højskole	1895 - 1905	Sommeren 1895 - Vinteren 1904-1905
Ryslinge Højskole	1897 - 1917	4 hæfter: Foredrag på Vinterskolen 1915-16 - Indeholder tilbage til Slutningen af Aaret 1916-17 fra 10/3 Laurids Petersen Ryslinge Højskole 1912-13 Rasmus Petersen Gadesby, Ryslinge Højskole Historiske Optegnelser, Rasmus Petersen, Ryslinge Højskole 1897-198
Ryslinge Højskole	1900 - 1983	Udklipssamling (Scrapbog) Avisudklip primært fra perioden 1958 - 1983 Artikler fra HUS OG HJEM 21. AARG. Nr. 28 "Ryslinge Højskole 50 Aars Jubilæum" Mindeord over Fru Hedvig Poulsen og Karl Poulsen
Ryslinge Højskole	1903 - 1994	Arkæologi og natur (13 billeder) Folkedans (11) Korsang og instrumental musik (32) Sang og musik "Den gamle skole" (10) Fynske musikanter (9) Læsefag (12) omverden (6)
Ryslinge Højskole	1903 - 1997	Ryslingebogen fra 1903 Medlemsblad for Ryslinge Højskoles Elevforening
Ryslinge Højskole	1905 - 1911	Elevprotokol f. Ryslinge Højskole III Sommeren 1905 - Vinteren 1910-1911
Ryslinge Højskole	1907 - 1998	Aviser fra Højskolen, spritduplikat, trykt og fotokopieret
Ryslinge Højskole	1908 - 1912	1908: De danske skytteforeningers Gymnastikhold ved de Olympiske Løbe i London 1908 (2 billeder) Laurids Bonde og Laurids Larsen Ryslinge 1909: Gymnastiklærerindelever, sommeren 1909 (2) Jens øvesen på plænen (2) Døllingsfarerløber (1) 1909-11: Forskellige opstillinger (3) 1911: Døsen holdet (4) heraf et taget i Berlin 1912: Svendborg Amts Stokholmshold Døllingsfarerkursus, Ryslinge Højskole oktober
Ryslinge Højskole	1908 - 1993	Breve
Ryslinge Højskole	1908 - 1993	Kopi af enen 1908 Brev om indværelse 1908

Søgeresultater fra NFI. Databasen indeholder 51 kort om Ryslinge Højskole.

det der alt sammen?

Et forhold, der var iøjnefaldende både i Ryslinge og Uldum, var den totale mangel på korrespondance. Fra min beskrivelse af Øster Aaby Friskoles historie ved jeg, at det netop var brevene, der lukkede op for forståelsen af personers handlinger og tanker – de mangler totalt på de to skoler.⁴ Der er et par stykker fra elever, men hvor er forstandernes breve? Muligvis ligger de i en æske bag panelet på forstanderkontoret, de ligger i hvert fald ikke i skolens arkiv. Mest sandsynligt er det dog, at disse breve er blevet betragtet som private og derfor har tilhørt forstanderens arkiv – men hvor er det? Ved du det?

Forvent ikke, at demokratiet er folkeligt

Den folkelige idrætshistorie i dens folkelige kontekst. Tro ikke, at staten i demokratiet navn tager sig af at belyse dette stykke danmarkshistorie. Der er kun dig og mig til at gøre det. NFI søger altså hjælp. Hjælp fra dig der er interesseret i at læse og skanne de gamle numre af Ungdom og Idræt samt andre relevante idrætshistoriske tekster. Måske har du allerede nogle liggende, som andre kan have fornøjelse af at kunne læse. Og vi søger hjælp fra dig, der véd, hvor det gamle materiale ligger, brevene fra dem, der var aktive i de folkelige kred-

se, vandrebøgerne fra det ophold på højskole, der for evigt ændrede oldefars liv og billederne af oldemor på plænen bag Snoghøj. Filmen og båndoptagelsen fra den gang – det er i allersidste øjeblik, hvis det skal bevares for eftertiden. Du, som det betyder noget for, er den bedste til at tage ansvaret for materialet.

Hent *Foreningsarkiv* på NFI's hjemmeside. Her står det nærmere beskrevet, hvorledes man bruger programmet, og hvorledes arkivalier bør opbevares. Der er ligeledes en henvisning til såvel *Sammenslutningen af Lokalarbiver* samt *Vartov-Arkivet*, hvor man kan blive rådgivet om såvel aflevering som opbevaring. Men skal materialet være til glæde for andre, må det ikke ligge skjult. Gør nogle optegnelser i *Foreningsarkiv* og send dem. Kun på den måde eller gennem aflevering kan vi sikre, at materialet bliver kendt, og at der måske er nogle, der får øjnene op for det og sætter en egentlig registrering i gang.

Nogle foreninger eller institutioner har måske spændende billeder og breve der allerede er afleveret til et lokalhistorisk arkiv. Hvis man er interesseret, kan man også lade disse optegne i *Foreningsarkiv* med

henvisning til, at de eksempelvis ligger i Østre Vesterby Lokalarbiv. Hvis man så tager billeder af udvalgte dele af materialet og lægger det på Nettet, vil disse billeder kunne findes og ses gennem NFI's hjemmeside på www.nfi.sdu.dk.

Findes der digital folkelighed?

Nej, selvfølgelig ikke, men der findes en digital beskrivelse og formidling af folkeligheden. Med Internettet har vi for første gang en decideret folkelig tilgang til både at se denne beskrivelse og til at deltage i den. Folket kan ikke digitaliseres, og ethvert forsøg herpå vil forhåbentlig mødes med den folkelige nøgleraslen. Det er derimod muligt at digitalisere de *slægtens spor i stort og småt*, som udgøres af denne nøgleraslen som de folkelige bevægelser er. Det er muligt, men der skal krop på for, at det lykkes. Som ved enhver anden bevægelse skal der være mennesker og handlinger bag. NFI er tænkt som en mulighed for bevægelse – hvis du vil.

Noter

1. www.grundtvig-byen.dk
2. www.videnscenteret.dk
3. Se artiklen »Arkiverne og den nye historieformidling«, del 3.
4. *Lyset og Livet – historien om en fri skole*, Videns- og studiecenter for Fri Skole 2003.